

75 ani de la deportarea în masă spre gulaguri a basarabenilor și nord-bucovinenilor

🕒 Acum 23 minute 👁 17 Vizualizari 📖 8 Timp de citire

Deportarea din 6 iulie 1949 – o crimă împotriva umanității

Teroarea

Speriată și demoralizată de cumplita foamete din anii 1946-1947, de permanenta teroare la care era supusă de regimul stalinist, de urgia arestărilor și a deportării din noaptea de 5 spre 6 iulie 1949, țărănimea basarabeană a început să se înscrie, în sfârșit, în noile colhozuri. Dacă la 1 februarie 1949 erau colectivizate doar 22 % din numărul total al gospodăriilor țărănești, în luna decembrie a aceluiași an erau deja colectivizate 82,3% din total.

foamete dezastruoasă, cu peste 200.000 de victime nevinovate, în proaspăt reînființata „Republică Sovietică Socialistă Moldovenească” s-a recurs la o a doua deportare în masă a populației, o operațiune militară minuțios elaborată de organele N.K.V.D.-ului sovietic (purând denumirea cifrată «ІО» (Sud), soldată cu deportarea a 35.786 de persoane, dintre care 9.864 de bărbați, 14.033 de femei și 11.889 de copii.

Listele cu „chiaburii” româno-moldoveni, prezentate lui Stalin

Deportarea criminală s-a produs în condițiile în care statul totalitar declanșase o teroare feroce împotriva populației pașnice din Basarabia, urmărind colectivizarea cu orice preț a gospodăriilor țărănești individuale, care se împotriveau intrării în colhozurile sovietice.

„Rămășițele elementelor româno-moldovenești, burghezo-naționaliste, chiaburești și ale speculanților, care s-au adăpostit pe teritoriul Moldovei după alungarea ocupanților fasciști germani, s-au împotrivit măsurilor luate de partid și de guvern în vederea restabilirii și dezvoltării economiei naționale, mai ales a transformărilor socialiste în agricultură” – scria în octombrie 1949 Fiodor Tutușkin (1900-1959), ministrul afacerilor interne al R.S.S. Moldovenești, lui S. Kruglov, ministrul afacerilor interne al U.R.S.S. Rezulta, așadar, că succesele socialismului în raioanele dintre Prut și Nistru se aflau într-un raport direct cu depășirea rezistenței „elementelor ostile” și lichidarea „dușmanilor” noii societăți.

Același F. Tutușkin a fost și cel care, în a doua jumătate a anului 1948, i-a solicitat lui S. Kruglov să pună în fața Guvernului U.R.S.S. problema deportării din R.S.S. Moldovenească „în regiunile îndepărtate ale Uniunii Sovietice” a 15 mii de „familii chiaburești”. Astfel s-a ajuns la întocmirea listelor celor care urmau a fi deportați din R.S.S. Moldovenească. La 17 martie 1949, Viktor Ivanov (n. 1903), președintele Biroului C.C. al P.C.(b) din toată Uniunea pentru R.S.S.M., Nicolai Coval (1904-1970), secretarul C.C. al P.C.(b)M și Gherasim Rudi (n. 1907), președintele Consiliului de Miniștri al R.S.S. Moldovenești, au făcut un demers către Iosif Stalin, solicitând permisiunea C.C. al P.C.(b) din toată Uniunea în vederea deportării din RSS Moldovenească a „chiaburilor, complicilor ocupanților și a activiștilor partidelor profasciste”, în număr de 39.092 de persoane.

„Deportarea pe veci, fără dreptul de întoarcere pe locurile natale”

În consecință, la 6 aprilie 1949, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din toată Uniunea a adoptat hotărârea „Cu privire la deportarea de pe teritoriul R.S.S. Moldovenești a chiaburilor, foștilor moșieri, marilor comercianți, complicilor ocupanților germani, persoanelor care au colaborat cu organele de poliție germane și românești, a membrilor partidelor și organizațiilor profasciste, a gardiștilor albi, membrilor sectelor ilegale, cât și a familiilor tuturor categoriilor enumerate mai sus”.

Hotărârea respectivă prevedea „deportarea pe veci, fără dreptul de întoarcere pe locurile natale”, a 11.280 de familii sau 40.850 de persoane, în regiunile Aktiubinsk, Kazahstanul de Sud și Djambul al R.S.S. Kazahă, în ținutul Altai, regiunile Kurgan, Tiumen și Tomsk ale R.S.F.S.R. În cazul evadării din locurile de surghiun, vinovații urmau a fi trimiși la ocnă pe un termen de 20 de ani.

Ridicarea și deportarea „chiaburilor”, a foștilor moșieri, marilor comercianți și a familiilor acestora urma a fi

baza hotărârii unui „consiliu special” («Особое совещание»), instituit de Ministerul Securității de Stat al U.R.S.S. A fost fixat și termenul desfășurării operațiunii: începutul – la 6 iulie 1949, ora 2,00, urmând a se încheia la 7 iulie, ora 20,00.

„Pericolul politic” reprezentat de „chiaburii” din Basarabia, unul inventat

Pe 28 iunie 1949, exact la nouă ani de la anexarea Basarabiei conform notelor ultimative sovietice din 26-28 iunie 1940, Consiliul de Miniștri al R.S.S. Moldovenești a confirmat listele prezentate de comitetele executive orașenești și raionale ale „sovietelor de deputați”, ce cuprindeau un număr de 11.342 de familii. Este de notat că soluționarea tuturor problemelor legate de ridicarea și deportarea celor incluși în liste a fost efectuată de Ministerul Securității de Stat al R.S.S. Moldovenești, în frunte cu Iosif Mordoveț (1899-1976).

Baza legislativă a ridicării și deportării din vara anului 1949 s-a pretins a fi decretul Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. din 8 martie 1941

„Despre obținerea cetățeniei sovietice de către locuitorii din Bucovina și restabilirea cetățeniei sovietice pentru locuitorii din Basarabia”, conform căruia românii de la est de Prut, fiind declarați cetățeni sovietici, ar fi colaborat în anii războiului cu administrația românească, „trădând”, astfel, „patria sovietică”. Doar că românii din Bucovina nu solicitaseră cetățenia sovietică pentru ca s-o obțină în 1941, iar românii basarabeni nu o avuseseră vreodată ca să și-o „restabilească”.

O altă aberație era și calificarea gospodăriilor țărănești drept „chiaburești”, sub aspect economic. Datele existente, inclusiv și mai ales cele oficiale privind normele maxime de folosire a pământului de către o gospodărie în Basarabia și Bucovina de Nord, probează, fără putință de tăgadă, că gospodăria „chiaburească” medie, evidențiată în 1947, era mult mai slabă decât permiteau legile în vigoare ale statului sovietic. În așa mod, „pericolul politic” reprezentat de „chiaburii” din Basarabia a fost unul inventat. Studiile realizate în acest domeniu probează că deportarea din noaptea de 5 spre 6 iulie 1949 s-a efectuat conform unor dogme politice și ideologice străine, marxist-leninist-staliniste („exploatarea omului de către om”), neavând nimic în comun cu tradițiile și obiceiurile populației din Basarabia.

Cazul familiei Balan din localitatea Hecii-Vechi, raionul Bălți

În altă ordine de idei, deportarea din 5/6 iulie 1949 a pus în evidență aspectul hidos și ipocrit al regimului stalinist instaurat în Basarabia la finele celei de-a doua conflagrații mondiale. Iată un singur exemplu elocvent.

În noaptea de 5 spre 6 iulie 1949, conform numitei Hotărâri a Consiliului de Miniștri din 28 iunie 1949, urma a fi deportată și întreaga familie Balan din localitatea Hecii-Vechi, raionul Bălți, compusă din cinci persoane (soțul, soția și trei fiice). Însă, așa cum în acea noapte soțul, soția și fiica cea mai mare nu se aflau acasă, au fost arestate și deportate cele două fiice rămase, Natalia și Eftimia Balan, de 16 și 18 ani neîmpliniți. În consecință, o parte a familiei a rămas pe drumuri, fiindu-i confiscată casa și întreaga avere, iar cealaltă parte – deportată fără nicio vină. În atare mod, I. V. Stalin declara omul drept „valoare supremă” a noii orânduiri, în timp ce, în realitate, sacrifică fără milă pe altarul „construcției societății comuniste” nu numai milioane de persoane adulte,

După foamete și deportări, țărani au început să se înscrie, în sfârșit, în colhozuri

Speriată și demoralizată de cumplita foamete din anii 1946-1947, de permanenta teroare la care era supusă de regimul stalinist, de urgia arestărilor și a deportării din noaptea de 5 spre 6 iulie 1949, țărănimea basarabeană a început să se înscrie, în sfârșit, în noile colhozuri.

Majoritatea cererilor erau scrise din timp de către organizatorii locali ai colectivizării în masă. Dacă la 1 februarie 1949 erau colectivizate doar 22 % din numărul total al gospodăriilor țărănești, în luna decembrie a aceluiași an erau deja colectivizate 82,3% din total. În doar cinci – șase luni au fost formate 1.743 de colhozuri, care întruneau 306.400 de gospodării țărănești. În așa mod, planul colectivizării fusese depășit de două ori, acest lucru însemnând „victoria socialismului” în R.S.S. Moldovenească. Doar că era o victorie à la Pirus.

Moldova trebuie să se debaraseze definitiv de sechelele trecutului

Pe parcursul celor peste trei decenii de la căderea comunismului în Europa Centrală și de Est și de tranziție la valorile democrației, instituțiile și organizațiile paneuropene au solicitat în repetate rânduri, printr-o serie de documente politice extrem de importante privind crimele comise de regimurile comuniste totalitare, „recunoașterea faptului că multe crime comise în numele comunismului ar trebui considerate crime împotriva umanității, servind ca avertisment pentru generațiile viitoare”, considerându-se că „o conștiință încărcată de trecutul comunist este o povară grea pentru viitorul copiilor noștri”.

Autor: [Prof. univ. dr. hab. Nicolae Enciu, Chișinău](#)

Sursa: art-emis.ro

Vatra noastră românească, Anul XXV, Nr.54 (75), aprilie-iunie 2024, p.15

Despre autor

editor